

LETO XXIII. Stev. 59

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZRA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2. BORBO

Nadaljnje naloge OZN

za poravnavo izraelsko-arabskega spora

Danes se bo sestal posebni odbor Generalne skupščine za ustanovitev sklada OZN za pomoč nezadostno razvitim deželam

New York, 10. marca (Tanjug). Na sedežu OZN se zmeraj pazljivo spremlja razvoj položaja na Bližnjem vzhodu. Tu so prepričani, da bo generalni sekretar Hammarskjöld še ta mesec odpotoval na Bližnji vzhod. Tudi uradni predstavnik sekretariata OZN pravi, da to ni izključeno.

OZN bo te dni napela vse sile, da bi se razvoj dogodkov na Bližnjem vzhodu usmeril na krepitev sporazuma o premirju, podpisane med zainteresiranimi deželami že leta 1949. To nalogo je prevzela Skupščina 2. februarja, ko je izglasovala dve zadnji resoluciji o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja.

Isto nalogo so poudarjali tudi na zadnjem sestanku Generalne skupščine, ker velika večina delegacij meni, da brez ugotovitve načel tega sporazuma ni moč nadaljevati dela za poravnavo izraelsko-arabskega spora. Najbolj košljivo vprašanje bo uprava v Gazi in Akabi ter uporaba čet OZN. Na podlagi sporazuma o premirju sta Gaza in Akaba pod upravo Egipta in po mnenju večine delegacij mora vsaka krepitev sporazuma o premirju upoštevati tudi krepitev egiptovske uprave v teh delih egiptovskega ozemlja.

Na podlagi resolucije Generalne skupščine bi morale biti čete OZN na obeh straneh demarkacijske črte, ne pa kakor doslej, samo na egiptovski strani. O tem so mnogo razpravljali in večina delegacij, med njimi tudi ameriška, meni, da morajo biti mednarodne čete na obeh straneh demarkacijske črte premirja. Izrael pa se temu gledišču upira. Izrael namreč meni, da bi, kolikor bodo mednarodne čete preprečile »egiptovske« provokacije, ne bilo potrebno izraelsko »maščevanje« in da torej ni treba, da bi se mednarodne čete mudile na izraelskih tleh.

Tu menijo, da čaka zdaj ZN daljše obdobje, v katerem bodo morali obravnavati vprašanje Bližnjega vzhoda. Po mnenju mnogih delegacij bo treba pri tej koščiji in važni nalogi upoštevati stališča, na katero se je postavila Generalna skupščina že prvi dan napada na Egipt, da namreč ni dovoljeno, da bi katerakoli država črpala koristi iz agresije. Po mnenju tukajšnjih političnih krogov

bi vsak poskus, da bi Egiptu vsilili ureditev tega vprašanja, ki je ni pripravljen sprejeti, nasprotoval gledišču Generalne skupščine. Takšno je tudi stališče generalnega sekretarja Hammarskjölda.

Jutri se bo sestal posebni odbor Generalne skupščine OZN za ustanovitev sklada OZN za pomoč nezadostno razvitim deželam. Odbor ima nalogo, da pre-

tehta odgovore vlad v zvezi z ustanovitvijo tega sklada.

Lani je odbor proučil odgovore 45 vlad. ZDA, SZ in še nekatere druge dežele tedaj še niso odgovorile. Kakor poročajo, pa so v zadnjem času prispeli odgovori še 10 vlad, med njimi tudi ameriške in sovjetske. Odbor bo moral proučiti tudi te odgovore in sestaviti poročilo, ki ga bodo predložili zasedanju Ekonomskega in Socialnega sveta.

V posebnem odboru Skupščine za ustanovitev sklada OZN je 19 dežel, med njimi tudi Jugoslavija.

IZJAVA DRŽAVNEGA SEKRETARJA KOČE POPOVIČA:

Razgovori v Belgiji

nov prispevek za okrepitev mira na svetu

Bruselj, 10. marca — Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki se je mudil šest dni na državnem obisku v Belgiji, je odpotoval nocoj iz Bruslja v Beograd. Ko so ga naprosili, naj opiše svoje vtise o obisku v Belgiji, je rekel:

»Vračam se zadovoljen z obiskom. Imel sem priložnost go-

voriti z gospodom Spaakom in njegovimi sodelavci o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi, kakor tudi o širših mednarodnih problemih. Menim, da se je tudi tokrat potrdila koristnost izmenjave mnenj z belgijskimi državniki. Prepričan sem, da bo tudi ta obisk pripomogel k še boljše medsebojnemu razumevanju ter nadaljnjemu razvoju sodelovanja med Jugoslavijo in Belgijo.

Hkrati menim, da pomeni ta obisk in razgovori, ki smo jih imeli tu, nov prispevek k prizadevanju za okrepitev mira na svetu.

Danes, zadnji dan bivanja v Belgiji, si je Koča Popović ogledal staro trgovsko mesto v zahodni Flandriji Bruges, »belgijske Benetke« ali »slepotic« Belgije, kakor ga imenujejo tu spridlo njegovih kanalov in izrednega arhitektonskega lica.

Delegacija SZDLJ je danes obiskala mesto Anvers. Jutri zapusti Bruselj, po petdnevem bivanju, med katerim je imela razgovore s predstavniki belgijske Socialistične stranke. O. Milčević

Uspeh sodelovanja arabskih dežel

Beirut, 10. marca (AFP). — Libanonski zunanji minister Malik, ki se je danes vrnil v Beirut, je izjavil, da z optimizmom sprejema novo ameriško politiko na Bližnjem vzhodu in da se marsičesa nadeja od nje. Umik izraelskih čet z egiptovskega ozemlja pomeni zmago uspešnega sodelovanja arabskih dežel, ki je prišlo do izraza v OZN. Kar zadeva odnose med Libanomom in Sirijo, je Malik dejal, da sta ti dve deželi bratski državi, ki morata sodelovati v vseh vprašanjih.

IZ DEJAVNOSTI ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA NA PODROČJIH SOCIALNE POLITIKE, LJUDSKEGA ZDRAVJA, PROSVETE IN NARODNE OBRAMBE

Uveljavitev nekaterih ukrepov

na področju socialnega zavarovanja in preskrbe invalidov

Beograd, 10. marca (Tanjug). — V delu poročila Zveznega izvršnega sveta, o katerem je govorila o socialni politiki, je med drugim poudarjeno, da je Zvezi izorinski svet lani posvetil pozornost obravnavanju problemov socialne politike. Na področju socialnega zavarovanja je pripravil in uveljavil nekatere ukrepe, da bi se bolj proučili sistem socialnega zavarovanja in ga oskldali z gospodarskimi možnostmi skupnosti. Posebno pozornost je posvetil izpopolnitvi postopka pri uveljavljanju pravic iz socialnega zavarovanja ter ukrepom za racionalno uporabo razpoložljivih sredstev.

Za zdravstveno zavarovanje smo dali lani 49,9 milijarde. Umrljivost nekoliko pada in tudi primernost, ko delavci in uslužbenci oboli in ostanejo doma, je zadnje čase nekoliko manj. Stroški zdravstvenih storitev so narasli zaradi njihovega zboljšanja, ne pa zaradi naraščanja cen. Na pristojnem mestu proučujejo zdaj pridobitev pravice do ambulantnega zdravljenja, do bolniškega zdravljenja in zdravlja po dolgem delovnem stažu. Že dolgo proučujejo tudi vprašanje socialnega zavarovanja kmečkega prebivalstva.

Spriču zastarelosti oblik zaščite in načina finansiranja v inva-

lidskem zavarovanju na pristojnem mestu že precej dolgo pripravljajo temeljite spremembe invalidskega zavarovanja. V rehabilitaciji invalidov smo precej napredovali. Da bi postopoma spremenili sistem pokojnin, smo odpravili minimalno pokojnino in uvedli zaščitno doklado, vezano na premoženjsko stanje upokojencev in članov njihovih družin. Tako je omogočeno, da v okviru razpoložljivih sredstev zvišamo tudi nekatere neupravičeno nizke pokojnine ter odstranimo znatne razlike med plačili in pokojninami. Pripravljen je prvi osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju. Na podlagi priprav skup-

ne komisije bo Zvezni izvršni svet predložil Ljudski skupščini zakonska osnutka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

POSEBNA POZORNOST ŠOLANJU OTROK PADLIH BORCEV

Lani smo dali precej denarja za vojaške vojne invalide. Za invalide prejme je šlo 8.816 milijonov, za zdravstveno zaščito in ortopedsko pomagala pa 1.016 milijonov. Uredili smo materialno preskrbo vojaških vojnih invalidov, ki niso sposobni za nobeno delo, in družin padlih borcev. Invalidi, ki ne morejo hoditi brez tuje pomoči, so dobili motorna vozila. Na pristojnem mestu pripravljajo pravilnik o pošiljanju vojnih invalidov v zdravilišča in pravilnik o preskrbi invalidov z ortopedskimi pomagali. Posebno pozornost smo posvetili šolanju otrok padlih borcev, za kar smo dali približno poldrugo milijardo. Iz proračunov ljudskih odborov je šlo samo za štipendije in vzdrževanje. (Nadaljevanje na 2. strani)

Sončna dolina skakalnic je privabila množico gledalcev, med katerimi sta bila tudi podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković ter član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka.

LEP KONEC PLANIŠKEGA TEDNA

VEČ KOT 20.000 LJUDI priča smuških poletov čez 120 m

Na včerajšnjem tekmovalju in v skupni oceni zmagal Helmuth Recknagel iz Vzhodne Nemčije — V končni oceni Langus osmi, Zidar pa deveti

Planica, 10. marca. Zaključni prireditvi planiškega tedna — smuškim poletom na 120-metrski skakalnici — je danes prisostvovalo več kot 20.000 ljudi. Med gledalci smo opazili tudi podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, Aleksandra Rankoviča in Rodoljuba Colakoviča, državnega sekretarja za blagovni promet dr. Marijana Breclja, Franca Leskoška, člana Zveznega izvršnega sveta in nekatere članke Izvršnega sveta LRS s predsednikom Borisom Kraigherjem na čelu, razen njih pa še mnoge druge predstavnike našega političnega in kulturnega življenja.

Prireditve se je končala z velikim uspehom tako za tuje kot domače tekmovalce. Tudi pri današnjih poletih je bil najboljši Nemec Helmuth Recknagel (Vzh. Nemčija), ki je zmagal tudi v celokupnem tekmovalju (poleti obeh dni). Ta mladi skakalec, ki je včeraj dosegel rekord skakalnice (124 m) je tudi danes dosegel izredne daljave, skočil je celo dvakrat 123,5 m. Tudi nekateri drugi skakalci, zlasti Finca Kirjonen (najdaljši skok 118,5 m) in Tirkonen (113,5 m), Nemec Bleier

(114 m), Poljaka Tajner (114 m) in Andrej Gasienica (113,5 m), Nemca Glass (111 m) in Lesser (112 m), Avstrijec Leodolter (112 m) itd., kar zadeva daljave, niso mnogo zaostajali za njim. Od jugoslovanskih skakalcev se je danes najbolje plasiral, navzlic poškodb, Jože Zidar, in sicer na deveto mesto, od dolgotrajnega tekmovalja že precej utrujeni Langus pa na trinajsto mesto. Uspeh naših tekmovalcev je tembolj razveseljujoč, ker so se teh smuških poletov razen švedskih udeležili

res najboljši evropski skakalci. Danes je bil tudi Zidar med tistimi, ki so dosegli izredne daljave. Njegov najdaljši skok — 108 m — so gledalci pozdravili tako, kakor Recknagelovih 123,5 metrov — s huronskim vpitjem. Vsi gledalci so letos prispeli na prireditve pravočasno. Kar zadeva njihov prevoz, je bil vtis, da je bilo vse v redu. Že v zgodnjih jutranjih urah je prebivalce vasi ob glavni gorenjski cesti budil hrup kamionov, avtobusov in drugih vozil, ki je za njih število težko voditi. Vse Rateče pa tudi Planica sama jih je bila polna. Prometna milica, domača in iz Ljubljane, je imela polne roke dela. Le okrog 60 avtomobilov, ki so imeli posebno dovoljenje, si je lahko utrlj pot do Doma v Planici. Komaj jih je bilo videti iz množice ljudi, ki se je valila kot lava proti gigantski skakalnici. Vsi so hiteli. Start je bil napovedan za deseto uro. V njihovo zadovoljstvo pa so ga odložili za dobre pol ure, kajti skakalnica je bila pomrznjena in jo je bilo treba posebej pripraviti. Množica je obdala iztek skakalnice v vencih. Mnogo gledalcev, zlasti mladina, se je povzpelo vzdolž njenega ogromnega hrba za obeh plati, nekateri pa so se celo povzpeli na drevesa. Čudovit je bil pogled s skakalnice na ogromno belo elipso in na pisano množico — kaj pripravno za barvni film.

Bil je zelo lep sončen dan, komaj se ga da opisati, kot nalašč za tako obiskano prireditev svetovnega formata.

(Nadaljevanje na 6. strani)

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 11. marca

Jasno do delno oblačno vreme. Jutranje temperature — 3 do — 4, v Primorju +4, najvišje dnevne med 7 in 13 stopinj C; zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla.

Stanje vremena: V zvezi z obširnimi področjem visokega zračnega pritiska nad vzhodno in srednjo Evropo je zaje hladni zrak v nižjih zračnih plasteh tudi naše kraje. Atlantske frontalne motnje so se zaustavile na obali kontinenta ter tako v naslednjih dneh še ne bodo vplivale na naše kraje.

Izgledi vremena za prvo polovico tedna: Suho vreme z delno oblačnostjo. Jutranja temperatura se bo še znižala, dnevne temperature pa se bodo proti sredini tedna postopno dvignile.

PO OBISKU BRITANSKIH DRŽAVNIKOV V PARIZU

Istovetnost gledišč

toda le v sneškem vprašanju, medtem ko razlik v drugih vprašanjih niso odstranili

Paris, 10. marca (Tanjug). Francoski politični krogi danes nočejo komentirati francosko-angleških političnih razlogov o medsebojnih stikih in skupni politiki v Evropi in na Srednjem vzhodu. Poročilo o razgovorih, nenadoma zaključenih pozno ponoči, je danes v središču pozornosti politikov in strank, ki pa ne prikrivajo znatnih pomislekov glede učinkovitosti sodelovanja. Sodeč po uradnem poročilu, bi se morali politični razgovori predsednikov vlad obeh dežel nadaljevati danes popoldne. Namesto

tega pa so si angleški državniki danes ogledovali dvorec v Versaillesu, predsednik francoske vlade pa se je sinoči, pred zaključkom uradnega dela obiska, opravičil svojim angleškim gostom in odpotoval v Arras.

V sinočnjem zaključnem poročilu je na prvem mestu poudarjena »istovetnost gledišč« in »popoln sporazum« obeh predsednikov vlad glede pomena svobodne plovbe po Sueskem prekopu. Predsednika vlad sta se konkretno samo dogovorila, da se bodo strokovnjaki obeh dežel sestali 18. marca in skušali najti kompromis v trenjih med Francijo in Veliko Britanijo glede gospodarske povezave in upostavitve cone svobodne menjave med deželami »male Evrope« in ostalimi zahodnoevropskimi deželami. Razlik v glediščih o umiku dela angleških čet z evropske celine in obsegu menjave med deželami skupnega trga pa na včerajšnjem deset ur trajajočem sestanku državnikov obeh dežel niso odstranili.

Predsednik angleške vlade Macmillan in zunanji minister Selwyn Lloyd sta odpotovala danes popoldne iz Pariza v London. Na pariškem letališču je Macmillan rekel, da Velika Britanija ne namerava zapustiti Evrope. To je izjavil v zvezi z namenom angleške vlade, da umakne del svojih čet iz Zahodne Nemčije. Macmillan je tudi rekel, da se morajo najti in »da se bodo našla pota za odstranitev vseh težav, ki ovirajo upostavitve skupnega evropskega trga in svobodne trgovinske cone.

Ollenhauerjev volilni program

Bonn, 10. marca (Tanjug). V govoru na konferenci Socialno-demokratske stranke je njen voditelj Ollenhauer obrazložil volilni program stranke z geslom »varnost za vse« in pri tem obrnil koncepcijo opozicije na zunanje-političnem področju. Ollenhauer je rekel, da je ureditev vprašanja varnosti in združitve dežele povezana z vprašanjem čimprejšnjega sporazuma o splošni razorožitvi, ki bi jo nadzorovali in naj bi zajela »tako klasična kakor tudi nova orožja«. Poudaril je potrebo po krepitevi OZN, ki je potrdila, da je edina mednarodna ustanova, ki lahko poravnava spore. Ollenhauer se je zavzel za to, da bi sredstva, ki jih zdaj trošijo za oborožitev, v prihodnje uporabili za uveljavljanje nekakšnega Marshallovega načrta za gospodarski razvoj dežel, ki jim je takšna pomoč potrebna.

Sueško vprašanje

vil. Ljudstvo njegove ukrepe odobrava. Kako bi se tudi upiralo prepovedi poligamije, ko imajo hareme samo fevdalci in mestni bogatini? Kako bi se upiralo zahtevi po umiku francoskih čet iz Tunizije, ko pa je vsemu svetu jasno, da je neodvisnost dežele nedružljiva z bivanjem tujih čet na njenih tleh brez privolitve vlade? Burgiba odločno zahteva, naj se francoske čete umaknejo na svoja oporišča. »Operacija artočke« se nadaljuje.

Drobne ZANIMIVOSTI

STREL V PRAZNO

Ko se je holivudski režiser Jean Negulescu — po rodu je Rumun — mudil v Grčiji, so ga emigranti naravnost oblegali, da bi jim pripomogel do kakšnega filmskega dela. Nekateri so bili dostojni, drugi pa so nastopali drzno in so se sklicevali na svoje rodbinske zveze z njim. Nekateri so se mu predstavili kot bivši možje njegove sestre, nekaj mladih pa je trdilo, da so njegovi sinovi. Razumljivo, jih je Negulescu spravi v hudo zadrego, ko jim je povedal, da sploh nima sestre.

WHISKY KOT DOKAZ

William Rose je popil pred sodniki v Miamiu 26 kozarcev žganja po tri četrti decilitra. S tem je hotel dokazati, da ni bil tako pijan, kot je prometna policija ugotovila z alkoholometrom, ko ga je zaradi prometnega prekrška postavila pred sodnike. Ko je popil pol-druge liter žgane pijače, je imel Rose v krvi samo 122 stopinj alkohola in ne 246, kar je največ dovoljeno. Sodnik ga je moral oprostiti.

ZIVLJENJE ZA GOL

Ko je eden izmed »njegovih« nogometnega moštva zabil na tekmi zmagoviti gol, se je, 63-letni Shoe Burgess od veselja tako razburil, da ga je zadela kap in je pri priči umrl. To se je zgodilo v Angliji, zmagalo pa je moštvo Southampton.

MINISTER JE RAZNAŠAL POSTO

Novi britanski minister za pošto Ernest Marples je začel ministriško kariero kot raznašalec pisemske pošte. Na dan »ustoličenja« je raznašal po Liverpoolu pisma skupno s poklicnim pismonošcem Jimom Perryjem. Pismonoša seveda zato ni dobil višje plače, vendar je dobil svojevrstno zadovoljenje za poslovo prizadevanost: vsi britanski listi so objavili tudi njegovo sliko.

MODRA KAZEN

Ce se avtomobilist na cesti kanadskega mesta Preston zaleti v drevo in ga podere, mora razen globe poravnati še nastalo škodo, in sicer v tej obliki, da na tistem kraju posadi novo drevo iste vrste. Z urbanističnega stališča je to kar pametna kazen.

KAMELE IN SUESKA KRIZA
Od začetka suške krize so v ZDA narasle cene kamele od 30 na 40 dolarjev, in sicer predvsem zato, ker je v Ameriki zdaj moda, da na velblod-je hrbte montirajo televizijske sprejemnike.

Ljudje in ZRAČNI OCEAN

Nekaj ugotovitev o vplivu vetra na človeški organizem

Ljudje smo izpostavljeni čudnim vplivom »atmosferskega oceana«. Znanstveniki so se šele zadnje čase začeli kaj bolj ukvarjati z vplivom vetra, svetlobe, zračne vlage in pritiska na človeški organizem. Pri tem velja omeniti tudi vpliv zemeljskega »električnega polja«, zaradi katerega nastane med glavo in nogami stoječega človeka potencialna razlika 500 voltov.

Priznati je treba, da so že davni predniki spoznali marsikaj, kar je šele sodobna znanost dokončno razložila. Pogosto se primeri, da človek s hudo revmo napoveduje spremembo vremena, še preden začne padati zračni pritisk.

Ali pa so naši predniki napovedovali tudi kozmične žarke in atomski prah, ki nastaja pri eksploziji jedrskih bomb? Ali so lahko napovedali tudi to, da bodo njihovi daljni potomci uspravili »živčene« otroke na ta način, da bodo obdali njihove postelje z žično mrežo, ki bo skrbno spojena z zemljo?

Marsikdo je že čutil okrepljeni učinek vetra, ki ga na morški obali spremljajo visoki valovi in drobne morske kapljice. Ze dolgo je znano okrepljujoče delovanje hladnega vetra in pomirja-joči učinek mlačnega, vlažnega valovanja zraka. Seveda je pri tem velikega pomena tudi navada. Prebivalci tistih pokrajin, kjer piha veter 300 dni na leto,

Moč Donave se pri nas potroji

Energijo, ki jo bo dajala hidrocentrala v Džerdapski klisuri, če bodo uresničili zasnovane načrte, bi z vso pravico imenovali jugoslovansko, saj je ta druga največja evropska reka na kraju, kjer zapusti našo državo, trikrat močnejša kot v Vojvodini, kjer priteče k nam. Naj v dokaz potremo s podatkom: pri Bežanu blizu jugoslovansko-madžarske meje je preteklo po donavski strugi leta 1955 okoli 2400 kubičnih m vode v sekundi, pri Velikem Gradištu, pred vstopom v Džerdapsko sotesko, pa 7540 kubičnih, torej 3,2 krat več. Donava dobiva na našem ozemlju močne pritoke.

Na pariškem Montmartru so odprli nov kabinet voščenih figur, ki se močno razlikuje od slovitega muzeja Grévin. V naravni velikosti si lahko obiskovalec ogleda voščene figure vseh osebnosti od Henrika IV. do Utrilla, ki so v kakršnikoli zvezi z Montmartrom. Razmeščene so po skupinah v časovnem zaporedju. Naš posnetek kaže slovitega slikarja Toulouse-Lautreca v ateljeju

40 stopinj Celzija, spremljata pa jo driska in bruhanje. Nazadnje tekočina prenaša izhlapeva iz otrokovega organizma, temperatura pa doseže 41 stopinj. Posamezni primeri se končajo s smrtjo, bolezenski napad pa popusti, brž ko začne deževati ali če v sobi ovlažimo zrak.

Ti dojenčki ugotavljajo z do- slej neznanim »sprejemnikom« napoved tega vetra že takrat, ko ga je mogoče ugotoviti samo z radiosondami v velikih višinah. Otroci z glistami imajo v takih primerih živčne motnje, živina slabo prežvekuje, mnoge rastline pa »zapirajo« cvetove in liste, kakor da spijo.

Zdravniki še ne poznajo pravih vzrokov vsega tega. Posledice se pokažejo tudi takrat, kadar se temperatura zviša samo za 2 ali 3 stopinje Celzija. Ali je

kriv suh zrak? Ta je vsekakor pomemben element pri tem pojavu, zlasti če se zaradi prenizkega odstotka vlage poveča količina drobnega prahu. Francozi pa so tudi ugotovili, da je sicer vlažni južni veter povzročil krvavitve iz pljuč; podobno je tudi z vetrom »clicco« na Korziki.

Ali je kriva zračna elektrika? Znanstveniki dopuščajo to možnost, saj so znane neprijetnosti zaradi fena, južnega vetra v Švici in južni Nemčiji. Posledice izginejo, brž ko prizadeti vdihava zrak, ki so ga razelektrili z drobnimi kapljicami vode. V sanatorijih za jetične bolnike so opazili določeno odvisnost med električnim stanjem v zraku in »skupin- skim umiranjem« bolnikov. Dobre rezultate so dosegli s tem, da so postavili v bolniške sobe z zemljo spojene kovinske plošče. Včasih je pomagala tudi kletka- sta železna mreža nad posteljo, ki jo je bilo treba prav kot radijski sprejemnik spojit z zemljo.

Na stotine lačnih kljunov se vsako jutro gnete okoli skrbnika. Posnetek kaže jutranje krmljenje rac, ki jih imajo na perutninarski farmi kitajske vasi Salan v pokrajini Guandun kar 30.000.

Koza je požrla kulise

- Televizijska
- snemalna kamera
- ujame marsikaj
- izven programa

prekasno! Vsakdo je že opazil presenetljive učinke na odru, če so žarometi iznenada popustili ali pa se srečali v nepravilni smeri.

Prav tako so spreminjali tudi televizijo v njeni otroški dobi presenetljivi dogodki, ki vsekakor niso bili v programu. Večino vzrokov za te nepričakovane dogodke pred televizijsko kamero je tehnični razvoj že odpravil, vendar se zvrstijo na televizijskem platnu pogosto še kaj nepričakovane reči, zaradi katerih

so režiserji vsi iz sebe, občinstvo pa se pri svojih sprejemnikih zelo zabava.

Med najlepše pripetljaje na televizijskem platnu sodi nedvomno mežikajoči mrlič v detektivski televizijski igri »Arzenik in stara vrčica«. Ko se je zgodba zapletla do vrhunca, je eden izmed igralcev sunkoma odprl stensko omaro in našel v njej »mrliča«, kar je bilo popolnoma v skladu z besedilom. Potem pa so usmerili na mrličev »nepremični« obraz več močnih žarometov. Igralec je bil poprej v temi, potem pa ga je močna svetloba celo skozi veke tako zasleplila v oči, da je začel mežikati. Seveda ni treba posebej omenjati, da so navdušeni gledalci poslali televizijski postaji množico »zahvalnih« pisem.

Sploh je v televiziji največ težav z žarnicami, ki povzročajo precejšnjo toploto. Gledalec, ki strmi v platno svojega sprejemnika, pač ne opazi, da zaradi teh žarnic ližejo igralci pobarvan zmečkan krompir namesto sladkoleja, tembolj pa je presenečen, če se pri snemanju te ali one slavnosti sveče na mizi razležejo, ker se parafin zmečka zaradi toplote bližnjih žarnic.

Pri neki televizijski igri, katere dejanje se je dogajalo v staromodnem hotelu, je »potujoča dama« z glasnim vzklikom in vsa prestrašena brž spet umaknila roke iz umivalnika, ker so močne žarnice ogrele vodo v njem skoraj do vrelišča.

V gledališču opazijo take in podobne reči samo gledalci iz prvih parternih vrst, televizijski aparati pa posredujejo tak dogodek kilometre daleč naokoli. Tako so na primer gledali pred kratkim v neki ameriški oddaji, kako se je od sreče ves nasmejan obraz glavne igralkice iznenada skremžil od bolečine. Gledalci seveda niso mogli vedeti, da se je igralkinega temena neljubno dotaknilo trdo ogrodje prenosnega mikrofona.

Na eni takih predstav so bili prireditelji v hudi zadregi: medtem ko so stale kulise za enega naslednjih prizorov tik za zaveso in je tam čakala tudi desirana koza na svoj prvi televizijski nastop, je žival menda od treme hlastala okoli sebe in je zgrizla zeleno drevo iz lepenke. Za popravilo ni bilo časa, gledalci so se morali zadovoljiti s scefranimi kulisami.

Zgodilo se je tudi tole: za reklamo so postavili na televizijski oder fantka in mu dali v roke moderno igračo v podobi reaktivnega letala. Fantek ga je takoj pogajal; letalo je šinilo naravnost v televizijsko kamero, nato pa v papirnato špansko steno. V trenutku je izbruhnil požar, ki so ga na srečo omejili še o prave-rem času.

»Oglejte si tole zločivno mi- zico! Izdelana je iz lahkih palic, pa je kar dovolj močna.« Napo-vedovalec je preveč zaupal trdnosti te mižice in je sedel nanjo. Zahreščalo jo, gledalci pa so se izvrstno zabavali, saj se je zna-šel napovedovalec kar na letem na tleh pred kamero, torej čisto v ospredju na televizijskem platnu.

Za dobro voljo

BALZAC IN BRIVEC

Med romanopisec Balzacom in njegovim brivcem se je razpel novembra 1839 takle razgovor:

»Zakaj pa ste tako zaskrbljeni?« je vprašal Balzac.

»Iz zanesljivih virov sem iz-vedel, da bo kmalu po Novem letu konec sveta. Drugega fe-bruarja bodo poginile vse živali, četrtega pa bodo pomrli ljudje ...«

»To je res strašno,« je vzklik- nil Balzac. »Kdo pa me bo bril tretjega februarja?«

Modernizacija

...in svoji ljubljeni ženi, ki jih je nosila vse življenje ...

Nogomet v dobi televizije

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

340 Belogardisti so popustili ljudi, živino in vozove ter potočili okrog vasi v strele. Obupno so se upirali, toda ogenj mitraljezov, skritih v gozdu, jih je neusmiljeno kosil. Zbrali so se in se odločili za proboj. Z glasnim vpitjem so stekli proti obronku, za katerim sta ležala Črt in Janez; od tam ni prihajalo streljanje, zato so bili prepričani, da je tam izhod iz partizan-skega obroča.

341 »Streljaj!« je zavpil Črt. »Streljaj, kolikor moreš!« Janez je repetiral svojo pištolo, ki jo je bil tako dolgo skrbno hranil in skrival, in pomeril. Črt se je dvignil na kolena in pošiljal strel za strelom v naglo bližajočo se belogardiste. Njihova vrsta se je zmedla in zastala. Neodločno so potočili po tleh. Tudi parizanski ogenj je po- nehal, najbrž od začudenja nad nenadnim zavetnikom.

342 Potem pa se je iz gozda oglašil dolg, za- tegel »Juriš! ...!« Iz goščave so se vsuli partizani. Med belogardiste so padle bom- be in jih skrile v sivkastem dimu eksplo- zij. Ko se je dim razkidal, je na pobočju stala truma ljudi brez orožja, ki so z dvig- njenimi rokami pričakali partizane ... Kmetje pa so, še preden je streljanje po- polnoma prenehalo, planili k vodnjakom in začeli gasiti goreča poslopja.